

Nr 224.

Av herrar **Ekströmer** och **Arrhén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rundradion i Sverige.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 41 förelagt riksdagen en allmän plan för rundradioväsendets ordnande i Sverige med anledning av 1943 års rundradioutrednings den 9 januari 1946 överlämnade betänkande. I avsnittet »Rundradiorörelsens finansiering» har föredragande departementschefen förordat uppskov med ett slutligt ställningstagande till utredningens förslag, att rundradios kostnader för frilicenser, skolradio, bidrag till radiomottagare till skolor samt för väderleksuppgifter och kortvågssändningar till utlandet i fortsättningen måtte bestridas av riksstatsanslag i stället för licensmedel. Detta uppskov avses gälla »tills den tidpunkt närmar sig, då några överskottsmedel av rundradiorörelsen icke mera stå till buds».

I kapitel XIV av sitt betänkande har utredningen behandlat rundradios ekonomi och framlagt en ekonomisk plan för radioverksamhetens utbyggnad i enlighet med vissa av utredningen föreslagna alternativ för denna. Härunder innefattas en granskning av rundradiorörelsens utgifter, varvid utredningen uttalar sig för att vissa utgiftsposter, som hittills belastat licensmedlen, i fortsättningen hänföras till respektive huvudtitlar i statsverkspropositionen. Så har utredningen i samband med en förordad utökning av antalet *frilicenser* föreslagit, att ett mot antalet frilicenser svarande licensbelopp tillföres rundradiorörelsen genom anslag under riksstatens sociala huvudtitel. Vidare anses en föreslagen ökad medelstilldelning till *radiomottagare för skolor* icke böra belasta licensmedlen utan finansieras genom anslag under riksstatens ecklesiastiska huvudtitel. Detsamma anses även böra gälla utgifterna för *skolradion*. Såväl andel i kapitalkostnaderna som kostnaderna för programmen och den tekniska driften böra för denna undervisningsform liksom för undervisningsväsendet i övrigt enligt utredningens uppfattning åvila skattebetalarna i gemen. Härav följer, att kostnaderna för läroböcker eller annat tryck, som användes av skolradion, böra särskiljas från Radiotjänsts förlagsverksamhet och liksom övriga utgifter för skolradion bekostas av statsmedel. Icke heller anses skäligt att Radiotjänst såsom nu årligen utbetalar 54 000 kr. till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut såsom ersättning för *väderleksrapporten*. Beträffande de årliga kostnaderna för *kortvågsprogram till utlandet* anser utredningen övervägande skäl tala för att dessa bestridas på särskilt för ändamålet anvisat riksstatsanslag.

Av de i proposition nr 41 refererade remissinstanserna har riksräkenskapsverket i sitt yttrande på samtliga ovan relaterade punkter uttalat sig till förmån för utredningens förslag. Verket finner då det gäller skolradion för sin del naturligt, att rundradion erhåller ersättning för sina utgifter för denna, och tillstyrker följaktligen att alla kostnader för skolradion liksom övriga kostnader för undervisningsväsendet täckas från anslag under sjunde huvudtiteln samt att rundradion erhåller ersättning för sina kostnader för sådant ändamål från därför anlitat anslag. Denna ersättning bör i den mån den avser Radiotjänsts verksamhet utbetalas till Radiotjänst och i den mån den avser anordningar, som bekostas av telegrafverket, utbetalas till telegrafstyrelsen för att av sistnämnda myndighet redovisas såsom inkomst för rundradiorörelsen. Vad avser Radiotjänsts ersättning till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut för väderleksrapporterna, påpekar riksräkenskapsverket, att kostnaderna för en viss statsinstitutions verksamhet naturligen böra bestridas från de anslag, som ställas till denna institutions förfogande, och icke fördelas på olika huvudtitlar genom sådana ersättningar som de nu ifrågavarande. Verket uttalar sig därför för att ersättningen i fråga icke vidare skall utgå. Vidare biträdes de sakkunnigas uppfattning med avseende på de årliga kostnaderna för kortvågsprogrammet till utlandet. Verket förordar därför, att vid bifall till de sakkunnigas förslag särskilt anslag för ändamålet uppföres under den i riksstatens tredje huvudtitel upptagna rubriken D. Diverse. Anslaget bör disponeras av telegrafstyrelsen samt till den del det avser programkostnader utbetalas till Radiotjänst.

De sakkunnigas av riksräkenskapsverket delade uppfattning beträffande rundradiorörelsens ovanberörda utgiftsposter vinner principiell anslutning från föredragande departementschefen i dennes yrkande. Av de nämnda utgifterna förmenas kostnaderna för frilicenser (blindlicenser), skolradio, bidrag till radiomottagare för skolor och kortvågssändningar till utlandet vara av den art, att de böra bestridas av anslag å riksstaten. Icke desto mindre förordar departementschefen efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet »att med ett slutligt ställningstagande till detta spörsmål får anstå tills den tidpunkt närmar sig, då några överskottsmedel av rundradiorörelsen icke längre stå till buds».

Även Radiotjänsts årligen med 54 000 kr. utgående ersättning till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut för väderleksrapporterna anser departementschefen principiellt böra avvecklas, då institutet eljest ställer dylika rapporter kostnadsfritt till vederbörande intresserades förfogande. Då å andra sidan väderleksrapporterna ha ett så pass stort intresse för radiolyssnarna i gemen, anser departementschefen i likhet med de sakkunniga och räkenskapsverket att det knappast kan riktas någon erinran mot att kostnaderna för distributionen av väderleksrapporterna bestridas av licensmedlen. Även i detta fall förordar departementschefen emellertid ett uppskov med den

ifrågasatta ändringen, nämligen »så länge överskottsmedel av rundradio-rörelsen inlevereras till statsverket».

De skäl, som i skilda instanser framförts för att rundradions utgifter eller inkomstminskningar med anledning av de ovannämnda verksamhetsgrenarna ersättas av riksstatsmedel, torde i stor utsträckning kvarstå oberoende om rörelsen lämnar något överskott till statsverket eller icke. I det fall överskott av licensmedel fortfarande inlevereras till staten blir en åtgärd av ovannämnt slag givetvis främst av formell men därför icke mindre viktig innebörd. Departementschefen har i sitt yrkande icke närmare motiverat ett uppskov med åvägabringandet av en korrekt redovisning, en »renodlad» bokföring av det slag, som allmänt eftersträvas i såväl statligt som enskilt räkningsväsen.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen

dels med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 41 måtte med avslag på i propositionen förordad uppskov uttala sig för ett omedelbart uppförande å riksstat av anslag, avsedda att täcka rundradiorörelsens utgifter för bidrag till radiomottagare för skolor, för skolradio, väderleksuppgifter och kortvågssändningar till utlandet samt rörelsens inkomstminskningar genom beviljandet av frilicenser (blindlicenser),

dels ock måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till ovannämnda anslag.

Stockholm den 18 februari 1947.

Ivar Ekströmer.

Erik Arrhén.
